

UIT DE BUITENDIENST

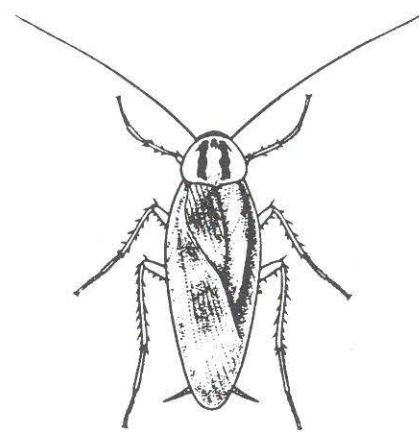
Ik heb ze beide, wat nu?

Summary

The shopkeeper of a small bakery consulted one of our regional pest control officers because of problems with the control of Oriental cockroaches. It turned out that there were also pharaoh's ants in the premises. Control measures had to be carried out in succession, starting with the eradication of the ants, because spraying measures against cockroaches would disturb the ants' trails.

In een kleine bakkerij werd melding gemaakt van de aanwezigheid van de oosterse kakkerlak (*Blatta orientalis* L.).

Het betrof een vrijstaand pand, zodat verspreiding naar de omgeving niet verwacht werd. Om in het pand een goed beeld te krijgen van de verspreiding en om het opsporen van schuilplaatsen te vereenvoudigen, werd gebruik gemaakt van lijmvallen. Deze kartonnen "huisjes", die als vouwdoosjes worden geleverd, hebben een lijmbodem. Op deze lijmbodem wordt een klein zakje met een voor kakkerlakken aantrekkelijk lokaas (zonder bestrijdingsmiddel) geplakt. Door de inrichting van de val lopen kakkerlakken er graag in. De vallen worden geplaatst in de nabijheid van te verwachten schuilplaatsen. Op plaatsen waar in een tijdsbestek van bijvoorbeeld een week niets wordt gevangen, zullen geen goede schuil-/verblijfplaatsen zijn

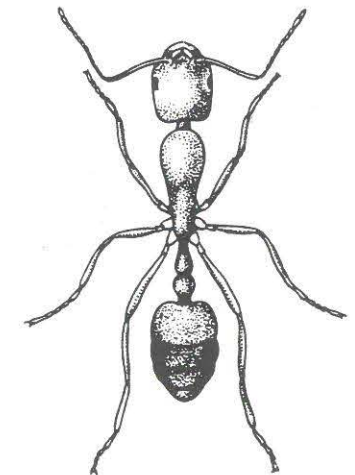
duitse kakkerlak

voor kakkerlakken. Weinig vangst geeft aan dat de vallen aan de grens van het verspreidingsgebied staan. De vangst van veel exemplaren geeft een goede indicatie waar zich de echte schuilplaatsen bevinden. Die kennis hebben we nodig, omdat bij uitvoering van een bestrijding deze schuilplaatsen het laatst worden behandeld. Naar de bron toewerken noemen we dat.

Bij een eerste controle in genoemde bakkerij bleken er ook faraomieren (*Monomorium pharaonis* L.) op de lijmbodem van de val vastgekleefd te zitten. Doordat de bakker tot nog toe zelf wekelijks een synthetische pyrethroïde toepaste ter "bestrijding van de kakkerlakken", ondervond hij van deze subtropische mieren weinig last. Hij had ze wel eerder zien lopen, maar had zich nooit afgevraagd in hoeverre deze diertjes kwaad konden aanrichten. Na onze uitleg over de kans op verspreiding: "Faraomieren zijn vleesetende mieren, die overigens ook andere producten eten", en de kans op verkoop van saucijzebroodjes gelardeerd met levende

mieren, werd het "kwaad" de bakker duidelijk. Afspraken over de uitvoering van de bestrijding konden nu worden gemaakt, onder meer het nalaten van bespuitingen tegen kakkerlakken. Door het regelmatig tegen kakkerlakken spuiten van de bakker werden de looppaden van de mieren namelijk verbroken. Een looppad bij mieren is feitelijk een reukspoor. Als deze reuksporen worden doorbroken, gaan de mieren andere wegen zoeken om zich te verplaatsen en wordt een bestrijding met lokazen onuitvoerbaar. De tegen kakkerlakken toegepaste insecticiden hebben een werkingsduur ca. acht weken.

Voordat de bestrijding van faraomieren kon worden gestart, moest echter langer worden gewacht tot het middel zijn faraomier-werende werking had verloren en de looppaden van de mieren zich weer hadden gevormd. En definitieve afspraken over een juiste uitvoering van bestrijding van de oosterse kakkerlakken konden pas na afloop van de bestrijding van de faraomieren worden gemaakt.

faraomier

De faraomierbestrijding wordt uitgevoerd met leverlokazen met als werkzame stof de organochloorverbinding chloordecone. Deze lokazen worden op en nabij de loopspaden van de mieren uitgezet. De faraomieren nemen het lokaas mee naar de nesten, waar zij er de larven en de koninginnen mee voeren. Na 1 à 2 weken wordt een controle uitgevoerd en waar nodig lokazen vervangen of bijgeplakt. Doorgaans wordt binnen zes tot acht weken afdoend resultaat bereikt. Restanten van lokazen worden weer ingezameld en vernietigd.

In verband met de lange ontwikkelingsduur van oosterse kakkerlakken is het noodzakelijk gedurende 3 - 4 maanden na uitvoering van de bestrijding de resultaten door middel van lijmvallen vast te stellen en zo nodig een nabehandeling uit te voeren. In de praktijk is het meerdere keren voorgekomen dat in een object zowel kakkerlakken als faraomieren aanwezig waren. Telkenmale is gebleken dat het beste eerst de faraomierbestrijding kan worden uitgevoerd voordat de bestrijding van kakkerlakken ter hand wordt genomen.